

Kedves – 53 éve érettségizett debreceni piarista öregdiákok!

Mivel este 6 órakor a Budapest – széphalmi templomban misézek, nem tudok eleget tenni kedves meghívástoknak. Helyette küldök valamit nektek, akik rövid, 6 éves középiskolai tanári pályámnak egyik legtöbb örömet adó osztálya vagytok. Nyitottak voltatok mindarra, amit a magyar irodalomból akkor meg tudtam mutatni nektek. Abban a reményben, hogy megőriztéték ezt a nyitottságot, küldöm e „szívhez szóló levelet”, amit Emil kért tőlem.

Szentmisétek evangéliumában olvassátok Jézus szavát: „Meg van írva, hogy a Messiásnak szenvednie kell...”. Ennek kapcsán elmondom nektek, hogy az újabb kori magyar irodalomban akadt valaki, aki megpróbált válaszolni a kérdésre, hogy miért kell szenvedniök bármely idő és hely messiásainak. Közéletekben született, Nagyszalontán, édesanyám születésének évében; nagyjából kortársam tehát. Sinka István a neve. Írt egy verset, melynek címe: Virág-ballada. A ballada – mint tanultuk – tragédia dalban elbeszélve. Ebben a balladában az adja a tragédiát, hogy Virág Andrást leszúrják az erdei kondások. Megölik, miközben a citeráját pengeti. Mit játszott a citerán?

A húrokon egy hős ország támadt fel dalolva,
- a hét kondás hallgatta csak egymásra hajolva.
S összesúgtak, hogy megölik: leszúrják, vagy agyonlövik.

Hát mért játszik sokkal szebben s más húron a bolond.
- Testét majd a disznófertő belepí, vagy a lomb.
Hallgatták a húr pengését, s elővette mind a kését.

Aztán körülvették Andrást, mint herceget álnok,
Bosszús, irigy, erdőtnyövä, nagyhajú királyok.
S mire odanézett a hold: Eső-Virág András csak – volt.

Ez a ballada Jézus halálának csak vaticinium post eventum-ja, azaz utólagos, az esemény megtörténte utáni jóslata, inkább magyarázata. Jézus is egy hős országról tanított. Nem. Énekelt. Tudvalevő, hogy Jézus szavai, mondásai görög nyelven maradtak reánk. De Jézus az anyanyelvén beszélt az országról, tehát zsidóul, pontosabban arámul. Hozzáértő emberek megpróbálták visszafordítani a szövegeket arámra. Meglepő volt az eredmény. Hármastagolású és gondolatritmustól irányított szövegeket adott a fordítás. Arany János – a másik szalontai - értekezett arról nagykőrösi tanár korában, 1854-ben, hogy nem rím és mérték és szótagszám teszi a verset elsődlegesen verssé, hanem ez a Jézustól is használt gondolatritmus.

Emlékeztek Máté szövegére a nyolc boldogságról. Záporoz reánk egymás után vagy kilencszer, hogy kik a boldogok. Ez a gondolati ismétlődés – gondolatritmus - mondja el, hogy kiké az ország, melynek jó hírét Jézus elhozta

nekünk. A szegényeké, a szelídeké, a síróké; az Istennek tetszést éhezőké, az irgalmasoké, a tiszta szívűeké; a békességteremtőké, az üldözötteké, a gyalázottaké. Talán többet mond a szöveg, ha megmutatjuk e boldogságok fonákját. Ez esetben megtudjuk, hogy kik a nem boldogok, és hogy kiké nem lesz az ország, amelyről Jézus beszél. Lássuk: a gazdagoké, az erőt alkalmazóké, a nevetőké; akiknek a törekvésközpontjuk - a szívük - nem tiszta, akik nem az Istennek vágnak tetszeni, akik vállalják a dolgokat erőszakkal rendbe tenni akarást; akik nem irgalmasok, akik üldözik az Istennek tetszőket, s gyalázzák őket minden rosszat mondva róluk. Ha így megfordítjuk a szöveget, megkapjuk nagyjából - az emberi történelmet. Amíg ezek a boldogtalanok alakítják a történelmet, addig a Messiásnak szenvednie kell. Jézusnak is, és mindenkinek, aki az ő országáról énekel.

Felmerül a kérdés, hogy miként fordulhatna át a történelem Isten országává. Mikor lesz Virág András nem Eső-Virág András, és Jézus nem Eső-Jézus; akár háromszor is eleső - a kereszttúton? Igazán nem akarom semminek nyilvánítani az emberi történelem eddigi törekvéseit, eredményeit. A felvilágosodás meghozta az emberi személyi méltóság gondolatát, s az Egyesült Nemzetek Szövetsége az egyes államok alkotmányába íratja az emberi szabadságjogokat. De mégis: látjuk jelen századunk vérzivatarát, s azt is, hogy e század történelemkönyve borzalmasabb - ha lehet - mint az előző századoké.

Isten országát sem az állam, sem az egyház, semmiféle intézmény, még maga az Isten sem tud csinálni. Csak az ember, aki hallgat Jézusra, azaz hallgat az Istentől kaptuk emberi természet szavára. Mondhatom ezt másképpen is. Nincs Isten országa addig, amíg tanítványai nem leszünk Jézusnak. Akarunk-e tanítványai lenni? A válasz azon fordul, hogy merre keressük boldogságunkat. Ha azt keressük, amiről Hegyi Beszéd énekel, akkor akarunk. Konkrétan mit jelent ez? Azt, hogy akarunk-e Isten Lelke szerint szegények és irgalmasok lenni a bajban levők iránt? Akarunk-e szelídek, békességteremtők lenni, s lemondani bárki üldözésről s gyalázásról? Akarunk-e a sírók és tiszta szívűek közé tartozni? Ha igen, akkor a magunk részéről elindítunk a történelemben egy folyamatot, amelynek a végén már nem lesz megírva, hogy a Messiásnak - Isten tolmácsainak, küldötteinek - szenvednie kell. Isten nem adja fel, hogy álma - az Isten Országa - megvalósuljon. Ezért támasztja fel a Fiát. Ezért kezd Jézus 40 napos póttanfolyamba. Ezért árasztja ki Pünkösdkor a Lelkét.

Rendszerváltozás, csatlakozás a világ legerősebb katonai szervezetéhez, bejutás az Európa Közösségbe – ezek fogják megvalósítani Isten Országát? Sajnos nem. Valami más. Ha tanítványokká leszünk. Ha nem leszünk azokká, akkor maradnak ezek az üres reménypótlékok. Mit kell tennünk? Jézus tanítványaivá lehetünk. Hogyan? Nem elég, ha vasárnap elmegyünk a templomba. Azt kell csinálni, amit jó 50 éve elkezdünk közöttetek Debrecenben. Négy-öt magyar összehajol, és vizsgálja az Írásokat, és tanulmányozza Jézus igéit. Nehogy a boldogtalanok számát szaporítsuk.

Összehajol és imádkozzák: Jöjjön el a te országod! Ennyit kell tenniük, hogy ne legyen mindörökre megírva, hogy Isten tolmácsainak szenvedniök kell. Amen.
Szeretettel volt tanárotok